

[Viggo Starcke.]

op i et meget højt plan, da det, der er til forhandling, jo egentlig kun er en detail af de konsekvenser, som må drages af Danmarks faktiske tilslutning til Atlantpagten.

Danmark og den danske befolkning havde jo gennem lange, lange tidsrum vænnet sig til at betragte de udenrigspolitiske problemer udfra den forudsætning, at Danmark var et isoleret land. Den fundamentale forandring, som er sket, siden Danmark tilmeldte sig Atlantpagten, er så dyb, at hele vor problemstilling er afgørende forskellig derfra, fordi et isoleret land, som samtidig er et lille land og et værgeløst land, på forhånd er stillet håbløst overfor militære opgaver overfor stormagter, hvorimod et lille land, som føler sig utrygt, og som er medlem af en stor solidarisk pagt af defensiv natur, har en stilling, som gør, at problemerne stiller sig anderledes. Uanset hvad man mente, før Danmark tiltrådte Atlantpagten, synes jeg, alle må være enige om, at det er en realitet, at Danmark i dag faktisk er medlem af Atlantpagten, og bortset fra ganske enkelte er der ingen, der i dag ville turde tage ansvaret for at udmelde Danmark af Atlantpagten, da vi i så fald ville komme til at stå ringere, end før vi gik ind deri.

Overfor spørgsmålet om de større eller mindre risici og de større eller mindre muligheder for Danmarks forsvar, hvis krigen kommer, som har været drøftet her, vil jeg ærligt sige, at det ikke så meget er de problemer, der har stor interesse for Danmark, som det er spørgsmålet om selve forebyggelsen af krigen. At tro, at våbnene kun har betydning under selve det aktive forsvar eller angreb, er forkert. Sådan som situationen var i efterkrigsverdenen, hvor der havde dannet sig en østblok, men ikke eksisterede en vestblok, og hvor de enkelte vestlige stater både havde nedrustet og efter den sidste verdenskrig stod uden nogen form for militær udrustning, var der opstået en mangelfuld balance, som var farlig. Jeg tror, det er nødvendigt at se i øjnene, da Danmark i dag faktisk er medlem af Atlantpagten, at der følger bestemte konsekvenser af at være medlem af en kollektiv, international solidarisk pagt, som netop har til forudsætning, at man vil opbygge et retsværn. Meningen er jo at skabe en sådan situation, at krig og angreb ikke betaler sig.

Europa har ladet fem uerstattelige år glide ud mellem fingrene på sig, og i øjeblikket er der stærkt hastværk for at prøve at genoprette det, der er sket. Det er nødvendigt at understrege, at både Amerika og

England havde nedrustet efter den sidste krig, medens Rusland ikke havde nedrustet, at hverken Amerika eller England, til trods for at de i to verdenskrige stod som sejherrer, har udvidet deres territorier og deres områder, hvorimod Rusland alene i de sidste fem år, rent bortset fra hvad der er sket i Asien, i dag faktisk behersker tolv europæiske nationer. Det er muligt, at de mennesker har ret, som påstår, at den stærke aggression, som er sket i de sidste fem år, er standset nøjagtig ved Danmarks dørtærskel, men det er ikke sandsynligt, at de har ret.

Da spørgsmålet om en fælles forsvarsstyrke og en fælles øverstkommanderende var aktuelt i oktober måned, blev der fra retsforbundets side rejst indvendinger imod selve sagens behandlingsmåde. Der blev rejst tvivl om, hvorvidt de forfatningsmæssige beføjelser var helt i orden og gennemtænkt, og endelig førte vi spørgsmålet om frivillighedsprincippet frem. Det er utvivlsomt rigtigt, når det fra radikal og kommunistisk side anføres, at når man skal bygge et værn og et forsvar op, må pengene tages andre steder fra, og at det eventuelt vil gå ud over den sociale standard. Dette gælder, hvis alt andet er lige. Men jeg vil dog gerne have lov til at henvise til et lille land som Schweiz, som, såvidt jeg ved, har de højeste militære udgifter pr. indbygger og dog alligevel samtidig den højeste sociale standard pr. indbygger. Dette synes at vise, at problemet selv for et lille isoleret land har kunnet løses, og vi vil fra vor side godt kunne påtage os den opgave at pege på en række indre reformer, som ville være i stand til at opveje de udgifter, som Danmarks oprustning i henhold til medlemsskabet af Atlantpagten vil medføre.

Når vi i dag står overfor at skulle tage stilling til rigsdagsbeslutning om den fælles øverstkommanderende, vil jeg gerne have lov til at sige, at selve general Eisenhovers person for mig er en betydelig garanti for, at denne fælles overkommando er til gavn for et lykkeligt forløb. Men netop personen er af så stor betydning, at jeg synes, Danmark må forbeholde sig ret til, hvis general Eisenhower bliver kaldt til andre opgaver, da at være med til at tage stilling til, hvem der får denne ganske overordentlige, tillidsfulde post. Vi er klar over, at hvis man skal bruge et militært apparat i krigstid, er en forberedelse i fredstid en stor fordel, og vi ser i bemærkningerne til det foreliggende forslag om de højere Atlantpagtorganer, at der kun kan finde vedtagelse sted ved enstemmighed. Dette er i hvert